

artă, pentru popularizarea autorilor, actorilor, regizorilor care se disting în truda lor creatoare.

Ce-ar fi să facem publicitate ?

Piese tipărite, piese jucate

De câțiva ani de zile, secția de teatru E.S.P.L.A. editează, într-un ritm mai mult sau mai puțin susținut, volume de teatru din dramaturgia originală, opere alese ale scriitorilor dintre cele două războaie (remarcăm în ultima vreme volumele Mihail Sorbul, Al. Kirițescu, Victor Eftimiu și așteptăm Camil Petreșcu, G. M. Zamfirescu, V. I. Popa, T. Mușatescu, Mircea Ștefănescu etc.), precum și câteva — puține — din dramaturgia universală de astăzi (Miller, Nazim Hikmet, Georges Soria). E bine, e util și prețios, dar cu totul neindestulător pentru necesitățile iubitorilor de lectură teatrală.

Ceea ce se remarcă — negativ — în activitatea secției de la E.S.P.L.A. este, dacă se poate zice așa, caracterul *pasiv* al acesteia; ai impresia că editura (ne referim la strădania ei în domeniul sus-pomenit) a devenit un fel de bibliotecă a teatrelor, publicând, în 90% din cazuri, piesele intrate în repertoriu și reprezentate pe scene bucureștene sau din provincie. Excepțiile sînt, în calitatea lor de excepții, puține la număr, iar citarea uneia e semnificativă.

O piesă ca *Boieri și țărani* de Alexandru Sever a văzut mai întîi lumina tiparului la E.S.P.L.A., ulterior pe aceea (cam palidă de altfel) a rampei. Și dacă, după înfrîngerea a destule pierderi și inerții a fost jucată, la aceasta a contribuit și tipărirea ei, care a adus textul în discuția publicului și a criticii literare, făcîndu-l cunoscut.

Nu s-ar putea oare ca asemenea fericite excepții să devină reguli ? Scuturînd pasivitatea, editura ar trebui să adopte față de dramaturgia originală în manuscris, o atitudine activă. Asemenea celorlalte redacții (proză, poezie, critică) și redacții de teatru i se cere să joace un rol stimulator, să scormonească prin sertarele autorilor de teatru consacrați sau începători, să cerceze vrafurile de texte de la Ministerul Culturii (se găsec), să propună contracte, într-un cuvînt, să execute, din plin, rolul inițiator și îndrumător care revine, de drept, oricărei edituri.

Nu s-ar putea, în aceeași ordine de idei, ca dramaturgia sovietică, din democrațiile populare și din celelalte țări ale lumii — și în primul rînd operele recente, necunos-

cute la noi — să fie traduse și tipărite, indiferent dacă ele se joacă sau nu pe vreo scenă a țării ?

Studiînd, selectînd și publicînd creațiile cele mai valoroase ale dramaturgiei mondiale, editura ar răspunde nu numai setei firești de cunoaștere a publicului, dar ar fi, totodată, de ajutor teatrelor ; în loc să se năpustească orbește pe diferite *Fete ră-tăcite*, consiliile artistice ar putea avea cunoștința de ceea ce este esențial în teatrul contemporan și să reprezinte, nu lucrări de mina șaptea, ci creații de frunte.

Ne-am îngădui, în acest sens, să sugerăm alcătuirea unor culegeri, cuprinzînd 8—10 piese plus un studiu introductiv (așa cum face, citeodată, „Cartea rusă”) și întîtulate, de pildă, „Teatrul german contemporan”, „Teatrul francez”, — „englez”, „italian”, sau culegeri din — iată câteva nume dintr-o sută — Brecht, Salacrou, Miller, Fast, Giraudoux, Friedrich Wolf, Priestley, Filippo, Go-Mo-Jo, Anouilh, Orlin Vasilev etc.

Dar nu „ideile” lipsesc. Ci nițică inițiativă...

Al. M.

Niște amănunte tehnice

...Și încă un pas înainte pentru ușurarea muncii privind repertoriul teatrelor.

De nenumărate ori, mai cu seamă în teatrele de provincie eram martorii unor dialoguri oarecum ciudate :

— Cum v-a plăcut piesa dramaturgului X ?

— Nu... să vedeți, noi nu cunoaștem piesa. Am vrea s-o citim, am auzit de ea, mi-a vorbit colegul meu, directorul din Y, că a auzit și la București, la cantina Fondului, cum că ar fi interesantă...

— Dar... cum ?

— E simplu, nu avem... textul...

Am întîlnit o dată un autor dramatic cocoșat sub povara unor plicuri enorme.

— Cel mai bine e să scrii piese într-un act... E mai „ușor” de expedit.

...Autorul își trimitea textul către teatrele din provincie, pentru că se întîmpla ca textele bătute la mașină de către Direcția Teatrelor să nu ajungă la timpul și locul potrivit. Părea o simplă dificultate tehnică ! În fond, circuitul unui text dramatic — de la autor la masa de lectură a unui director sau secretar de teatru — se împotmolea adeseori, undeva pe drum.

Tipărite, acum de către Fondul Literar, într-o ediție de mic tiraj (cîteva sute de exemplare), aceste texte au fost concepute grafic în vederea alcătuirii unor caiete de regie, contrapaginile fiind lăsate albe în vederea eventualelor notații de ordin scenic pe marginea replicilor. Astfel editate, textele se difuzează la cererea celor 40 de teatre din țară.

Iată o inițiativă aparent minoră, dar neîndoios menită și în stare să ușureze munca teatrelor, a regizorilor și... autorilor.

Pe lângă piesa lui T. Bușecan, s-au tipărit printre altele, pînă acum, aleăsa tălmăcire a lui Tudor Arghezi din Brecht (*Mama Courage*), vodevilul sovietic *Suflete de hirtie*, o piesă de Galsworthy, o alta a lui De Filippo etc. Ar fi de dorit, desigur, ca numărul pieselor originale tipărite să fie ceva mai mare... În această privință, însă, doar autorii înșiși pot aduce contribuții substanțiale. Am semnalat o inițiativă lăudabilă a Fondului Literar, care a înțeles că și amănunțele tehnice pot sprijini eforturile creatoare.

Inițiative bune

Uneori, teatrele din provincie (cărora li se reproșează destule neajunsuri) au inițiative originale, îndrăznețe. Nu mai vorbim despre piesele care-și găsesc premiere pe țară în orașe situate la sute de kilometri de Capitală, ci și de alte înfăptuiri, aparent neînsemnate dar care au urmări practice directe în viața culturală a orașului respectiv.

Un popas în orașul Bacău ne-a pus în fața unor afișe care ne-au atras atenția: *Studioul Teatrului de Stat din Bacău*.

Despre ce este vorba? Inimosul colectiv băcăoan a deschis un studio, un fel de școală de artă dramatică la care s-au înscris peste 50 de elevi. Actorii teatrului, regizorii țin cursuri practice și teoretice ce au ca scop în primul rînd formarea de instructori artistici pentru echipele amatoare de teatru din întreprinderi și instituții. În același timp, în școlile medii din Bacău au fost "recrutați" o serie de elevi și elevi talentați care au de gînd să se prezinte la toamnă la examenul de admitere al Institutului de Teatru „I. L. Caragiale”. Pentru aceasta, vor fi pregătiți, îndrumați... Dar teatrul nu și-a oprit inițiativa aici. Studiourile asemănătoare s-au deschis și în alte orașe din regiune: Piatra Neamț, Roman. Cursurile au loc în fiecare luni, zi liberă pentru actorii teatrului. Cu elevii

studiourilor au și început să se pună în scenă spectacole cu piese într-un act, scenete. Astfel de pregătiri s-au concretizat în organizarea unui spectacol cu piesa unui autor local, inspirată din răscoala din 1907.

Am fost plăcut surprinși de entuziasmul cu care colectivul teatrului și mai ales tinerii regizori și actori sprijină cu totul voluntar această inițiativă...

„Am dori dacă această metodă se dovedește a fi bună, să se extindă” ne-a spus directorul teatrului. Este și motivul pentru care am scris această însemnare...

Al. Popovici

Teatrul lui Anatole France

Se vorbește tot mai mult în presa noastră și în publicațiile de specialitate de problema repertoriului, a cărui alcătuire preocupă deopotrivă toate teatrele, mari și mici. Aș vrea să pomenesc aici, în două rînduri, de piesele ignorate ale unuia din cei mai mari prozatori universali. E vorba de comediile lui Anatole France, trei la număr și foarte deosebite una de alta. Prima, *Au petit bonheur* (Fie ce-o fi!), e o discuție de salon, în care acțiunea lîncezește în favoarea cazuisticii sentimentale, dar care-și păstrează încă, ca și unele proverbe ale lui Musset, originalitatea dialogului și profunzimea psihologică. Cea de a doua e povestea lui *Crainquebille* — după nuvela cu același nume. O versiune radiofonică recentă a popularizat și la noi chipul profund uman, emoționant prin simplitatea și bunătatea lui, a lui moș Crainquebille, zarzavagiul din Montmartre. Cea de a treia comedie e o adaptare a unui episod rabelaisian: *Comedia celui care și-a luat o nevastă mută*, satiră spirituală a firii unor femei — multe la număr — prea vorbărețe. E drept că fiecare din comediile lui France nu ar putea umple un spectacol, avînd fiecare un act sau două. Dar un teatru mai tînăr — „Tineretului” sau „Nottara” — nu ar putea oare să monteze o dată cu cele trei piese un spectacol Anatole France, care să înfățișeze publicului nostru o latură mai puțin cunoscută, dar pe cît de folositoare pe atît de fermecătoare a marelui scriitor francez?

V. L.

Rectificare. În nr. 4 al revistei noastre la pagina 15, rîndul 6 de sus, s-a strecurat o eroare.

Se va citi: „...dar există la Pitești un tovarăș care este îndrăgostit de teatrul din localitatea sa...”